

KUTSESTANDARD

Pommitehnik, tase 5

Kutsenimetus	Eesti kvalifikatsiooniraamistiku (EKR) tase
Pommitehnik, tase 5	5

A-osa KUTSEKIRJELDUS

A.1 Töö kirjeldus

Demineerija kutsealal on demineerija EOD1, demineerija EOD2, demineerija EOD3, pommitehnik EOD4 ja demineerimisinstruktori kutsed. Demineerimiskeskuse töökoolituse korraldamisel ja koolitusteemade koostamisel lähtutakse rahvusvahelistest EOD (Explosive Ordnance Disposal) koolituspõhimõtetest ja ohutusreeglitist; sellest tulenevalt on kutse nimetuses ka akronüüm EOD.

Demineerija EOD1 töö on abistada plahvatusohtliku lahingumoonu tuvastamisel ja leiukohal uuringul tuvastatud plahvatusohtliku lahingumoonu hävitamisel.

Demineerija EOD2 töö on abistada leitud esemete ohutustaseme hindamisel ja määramisel, ohutult eset liigutada ja transportida üht või mitut eset.

Demineerija EOD3 töö on tuvastada plahvatusohtlikku lahingumoonu ning hinnata leitud esemete ohutustaset, teha ohutustamise protseduure ja hävitada igasugust lahingumoonu.

Pommitehnik EOD4 on spetsialist, kes on treenitud ja kvalifitseeritud hävitama esemeid, mis nõuavad eritehnikaid ja oskusi, eeskätt lõhkeseadeldiste ja teiste improviseeritud lõhkematerjalide käitlemiseks (nt vedelikud raketimootorites, vaesestatud uraaniga (Depleted Uranium) täidetud lahingumoon jne).

Demineerimisinstruktor on spetsialist, kes on läbinud etapiliselt kõik demineerimise kvalifikatsioonikursused ja omandanud vastava kompetentsuse. Demineerimisinstruktori töö on juhendamine, demineerimisandmete analüüs ja teadmiste edasiandmine.

Pommitehniku eesmärk on improviseeritud lõhkeseadeldiste hävitamine, kahjutustamine ja neutraliseerimine ning demineerijate juhendamine nende tööülesannete täitmisel.

Pommitehnik töötab meeskonnas ning tema töö eeldab suhtlemist kolleegide ja ameti- ning eraisikutega.

A.2 Tööosad

A.2.1 Töö planeerimine ja korraldamine.

A.2.2 Lõhketööde tegemine.

A.2.3 Pommiohu tõrjumine.

A.2.4 Lahingumoonaohtu tõrjumine.

A.2.5 Plahvatusohu tõrjumine.

Valitavad tööosad

A.2.6 – A.2.8 Veealuste demineerimistööde tegemine.

A.2.9 – A.2.11 Pommikoera kasutamine.

A.2.12 – A.2.15 CBRN-ohu tõrjumine.

A.3 Töö keskkond ja eripära

Pommitehnik töötab kõrgendatud ohuga töökeskkonnas. Tema töökeskkonda mõjutavad füüsikalised, keemilised, füsioloogilised ja psühholoogilised tegurid. Töö toimub nii väli- kui sisetingimustes ja nõuab aeg-ajalt füüsilist pingutust. Töötaja peab olema teadlik töötamisel esinevatest tervise- ja keskkonnariskidest. Töö on vaimselt ja emotsionaalselt pingeline, eeldab töötamist ka öösiti, puhkepäevadel ja riigipühadel. Peamised ohud on plahvatustest ja kemikaalidest tulenevad vigastused, haigestumised ja töötraumad, võimalikud on mitmesuguste bioloogiliste, keemiliste ning füüsiliste ja füüsikaliste faktorite tekitatud tervisekahjustused. Töötamisel on oluline täita

tööohutuseeskirju ja kasutada isikukaitsevahendeid. Pommikaitse kasutamine eeldab demineerijalt head füüsilist vormi.

A.4 Töövahendid

Pommitehnika peamised töövahendid on kaitseriietus ja kaitsevahendid, lõhkematerjal, veekahur, erilaengud, metallidetektorid, pommirobot, GPS-seadmed, sideseadmed, röntgeniaparaat, foto- ja videokaamera, vaatlustehnilised abivahendid, pommikonteiner, tugitehnika ja -varustus (paat, ekskavaator, ATV jms).

A.5 Töös vajalikud isikuomadused

Demineerija kutsealal töötamisel on soovitatavad järgmised isiksuseomadused, võimed ja oskused:

- lojaalsus Eesti Vabariigile, ausus, pühendumus ja seaduskuulekus;
- otsustus-, vastutus- ja eneseregulatsioonivõime, sealhulgas võime stabiilselt ja tulemuslikult töötada ka pingelolukorras ning oskus juhtida ja teha meeskonnatööd;
- tolerantsus, sihikindlus, avatus ja loovus ning hea suhtlemisoskus.

A.6 Kutsealane ettevalmistus

Üldjuhul on pommitehnikul keskharidus, läbitud demineerija/pommitehnika koolituskavas nõutud koolitused ja töökohal omandatud kutseoskused. Pommitehnik (EOD4) on demineerija EOD3-na töötanud vähemalt 4 aastat.

A.7 Enamlevinud ametinimetused

Demineerija, pommitehnik.

A.8 Reguleerimisalade kutsealal tegutsemiseks

Demineerimise valdkonnas töötamine on reguleeritud Eesti Vabariigis kehtivate seaduste (avaliku teenistuse seadus, päästeseadus, päästeteenistuse seadus jm), määruste ja muude õigusaktide ning IMAS-standardi (International Mine Action Standard) nõuetega.

B-osa KOMPETENTSUSNÕUDED

B.1 Kutse struktuur

Pommitehnika (EOD4) kutse koosneb viiest kohustuslikust ja kümnest valitavast kompetentsist.

Selle kutse taotlemisel on nõutav kohustuslike kompetentside B.2.1 - B.2.5 ja B.2.16 (lääviv kompetents) tõendamine.

Valitavatest kompetentsidest (B.2.6 – B.2.15) on võimalik valida vastava taseme kompetents kolmel tegevusalal: B.2.6 – B.2.8 Veealuste demineerimistööde tegemine, B.2.9 – B.2.11 Pommikoera kasutamine ning B.2.12 – B.2.15 CBRN-ohu tõrjumine. Märge valitava kompetentsi tõendamise kohta kantakse kutsetunnistusele.

B.2 Kompetentsid

KOHUSTUSLIKUD KOMPETENTSID

B.2.1 Töö planeerimine ja korraldamine

EKR tase 5

Tegevusnäitajad:

- 1) kasutab individuaalseid kaitsevahendeid (killuvest, kiiver jm) vastavalt demineerimistööde ohutusjuhendile; vajaduse korral seab meeskonna jaoks töökorda demineerimisülesandel kasutatava varustuse sõltuvalt demineerimisoperatsioonist ja vastavalt demineerimistööde juhi korraldusele; olles demineerimistööde juht juhendab meeskonna liikmeid varustuse ettevalmistamisel; kasutab valmis pandud varustust lahingumoonast ja lõhkeseadeldistest tuleneva ohu kategoorias või annab korralduse selle kasutamiseks;
- 2) juhhib sündmuskohal demineerimistööd igasuguse lahingumoonast ja lõhkeseadeldise leiu korral vastavalt demineerimisalastele seadustele ja sündmuse iseloomule; valib sündmuse lahendamiseks sobiva taktika vastavalt leitud lahingumoonale ja lõhkeseadeldisele;

3) planeerib ja korraldab lõhketööde tegemist lahingumoonas ja lõhkeseadeldise hävitamiseks vastavalt demineerimisalastele seadustele ja sündmuse iseloomule; valib sobiva ja võimalikult ohutu hävitusmeetodi, lähtudes demineerimisalastest seadustest ja erialasest koolitusest ning arvestades ümbritsevat keskkonda;

4) viib läbi plahvatusohtu puudutavat ennetus- ja teavitustööd koolides ning vastavalt tellimusele erinevates asutustes (erafirmad, riiklikud asutused jne), järgides demineerimisinstruktori korraldusi ja arvestades demineerimiskeskuse aastaplaani ning põhikooli ja gümnaasiumi riiklikku õppekava; valmistab vastavalt sihtgrupile ette loengumaterjali, sh näitlikud õppevahendid; juhendab madalama taseme demineerijaid ennetus- ja teavitustöö ettevalmistamisel ja läbiviimisel;

5) korraldab koolitusi etteantud teemal, kasutades erinevaid õppe- ja õpetamismeetodeid; valmistab ette koolitustunni sisu, lähtudes õppeprogrammist.

Hindamismeetod (id): praktiline töö, test.

B.2.2 Lõhketööde tegemine

EKR tase 5

Tegevusnäitajad:

1) abistab lõhkamiskohas demineerimistööde juhti lõhketööde ettevalmistamisel ja ohuala piiramisel vastavalt demineerimistööde juhi korraldustele, arvestades demineerimistööde ohutusjuhendit; määrab ohuala raadiuse ja sobiva lõhkamismeetodi ning arvutab kamufletti, arvestades lõhkamiskohta ja hävitatava lahingumoonas tüüpi; valmistab ette lõhkamisvahendid ja -laengud, valmistab süütlid, kasutades isikukaitsevahendeid (killuvest, kiiver jm) ja arvestades demineerimistööde ohutusjuhendit; paigaldab demineerimistööde juhi korraldusel lõhkelaengud vastavalt demineerimiskeskuse lõhketööde ohutusjuhendile; valmistab ette ja paigaldab eriotstarbelisi lõhkelaenguid vastavalt demineerimistööde ohutusjuhendile; täidab lõhkamislehe vastavalt demineerimisalastele seadustele; kontrollib demineerimismeeskonna tegevust lõhketööde ettevalmistamisel; vajaduse korral rakendab lõhketööde ettevalmistamisel päästeseadusest tulenevaid meetmeid;

2) määrab ohuala raadiuse olenevalt ümbritsevast keskkonnast, oludest ja ohu tekitajast; valib pommiohu tõrjumiseks sobiva taktika ja hävitusmeetodi, arvestades demineerimistööde ohutusjuhendit; likvideerib pommiohu, kasutades madalama taseme demineerijate ette valmistatud varustust või määrab likvideerija; rakendab lõhketööde tegemisel kehtivatest seadustest tulenevaid meetmeid; vajaduse korral valmistab erilaengu (ka kohapeal); täidab ettenähtud aruandluse vastavalt demineerimisalastele seadustele;

3) määrab ohuala raadiuse olenevalt ümbritsevast keskkonnast, oludest ja ohu tekitajast; valib lahingumoonas ohu tõrjumiseks sobiva taktika ja hävitusmeetodi, arvestades demineerimistööde ohutusjuhendit; likvideerib lahingumoonas ohu, kasutades madalama taseme demineerijate ette valmistatud varustust ja vahendeid; rakendab lõhketööde tegemisel kehtivatest seadustest tulenevaid meetmeid; vajaduse korral valmistab improviseeritud erilaengu (ka kohapeal); korraldab järelkontrolli ja osaleb selles vastavalt ohutusjuhendile, vältides plahvatusohtlike jääkide olemasolu; täidab ettenähtud aruandluse vastavalt demineerimisalastele seadustele;

4) teeb lõhketöid politsei- ja päästeoperatsioonidel, kasutades kohustuslikke isikukaitsevahendeid (kiiver, killuvest, päästevest jm) vastavalt demineerimistööde ohutusjuhendile; annab korralduse kasutatava varustuse ja vahendite kohta, korraldab varustuse hoolduse peale sündmust; määrab ohuala raadiuse olenevalt ümbritsevast keskkonnast ja oludest vastavalt demineerimistööde ohutusjuhendile; valmistab erilangud (ka kohapeal); veendub peale politsei- ja päästeoperatsiooni lõppu sündmuskoha ohutuses.

Teadmised:

1) plahvatuste tüübid ja parameetrid;

2) plahvatuse mõju inimestele, rajatistele ja keskkonnale;

3) plahvatuse ohutu kauguse määramine;

4) plahvatuse mõju vähendamise moodused, kaitsemeetmed;

5) signaalid lõhketöödel.

Hindamismeetod(id): praktiline töö, test.

B.2.3 Pommiohu tõrjumine

EKR tase 5

Tegevusnäitajad:

1) kogub algallikalt, objekti valdajalt jt pommiähvarduse ja pommiähvardajaga seonduvat detailset infot (ähvarduse aeg, sisu, koht jne); otsustab politseiga kooskõlastatult edasise tegevuse vastavalt ähvarduse sisule; kui pommiähvarduse käigus leitakse kahtlane ese, tegutseb vastavalt pommiohule reageerimise korrale;

2) kogub algallikalt, objekti valdajalt jt kahtlaste esemete ja/või asjaoludega seonduvat detailset infot pommikahtluse kohta (tehniline informatsioon, leidmise koht, leidmisaeg jne); otsustab edasise tegevuse vastavalt saadud informatsioonile; kui kahtlane ese osutub uurimise käigus lahingumoonaks või lõhkeseadeldiseks, tegutseb vastavalt demineerimistööde ohutusjuhendile; kasutab isikukaitsevahendeid (killuvest ja kiiver);

3) valmistab ette ja kogub kontrollitava objekti valdajalt objektiga seonduvat dokumentatsiooni ja infot; koostöös politseiga kooskõlastab edasise tegevuse vastavalt objekti ja olemasoleva informatsiooni eripärale; vajaduse korral täidab demineerija tööülesandeid; kasutab isikukaitsevahendeid (vähemalt killuvest) vastavalt pommitehnilise kontrolli eripärale; edastab pärast kontrolli kogu pommitehnilise kontrolliga seonduva informatsiooni politseile; kui pommitehnilise kontrolli käigus leitakse kahtlane ese, tegutseb vastavalt demineerimistööde ohutusjuhendile;

4) likvideerib või neutraliseerib lõhkeseadeldisest tuleneva ohu, valides sobiva meetodi, taktika ja vahendid; otsustab mittesekumise vastavalt olukorra iseloomule, oma eriteadmiste ja demineerimistööde ohutusjuhendile; A-kategooria lõhkeseadeldiste puhul valib sobiva isikukaitsevarustuse või loobub sellest, arvestades sündmuse eripära; vajaduse korral korraldab sündmuskohal asitõendite pakendamise ja tehioolude jäädvustamise vastavalt kehtivatele seadustele; täidab ettenähtud aruandluse vastavalt demineerimisalastele seadustele;

5) korraldab töö plahvatuskohas vastavalt demineerimistööde ohutusjuhendile; määrab sündmuskoha piiramise ulatuse ja korraldab tööjaotuse plahvatuskohal; korraldab sekundaarsete ohtude kontrolli vastavalt demineerimistööde juhi korraldustele; kasutab vastavalt sekundaarsete ohtude iseloomule kaitsevarustust; korraldab koostöös politseiga asitõendite kogumise, registreerimise ja pakendamise, arvestades õigusaktidega sätestatud korda; korraldab sündmuskohal kogutud esemete säilitamist asitõenditena kuni esemete üleandmiseni politseile või teistele uurimisasutustele; kui sekundaarse kontrolli käigus leitakse kahtlane ese, tegutseb pommitehnik vastavalt demineerimistööde ohutusjuhendile.

Teadmised:

- 1) individuaalsete kaitsevahendite kaitsevõime;
- 2) vaatlustehnilised abivahendid ja nende kasutamine.

Hindamismeetod(id): praktiline töö, test.

B.2.4 Lahingumoonaohtu tõrjumine

EKR tase 5

Tegevusnäitajad:

- 1) käitleb tööks kasutatavat ja demineerimisväljakutsetelt leitud lõhkamata laske- ja lahingumoonu ohutult vastavalt kehtivatele seadustele; identifitseerib demineerimisväljakutsetelt leitud lõhkamata laske- ja lahingumoonu ning hävitab selle vastavalt kehtivatele seadustele kasutades demineerimistööks ettenähtud laske- ja lahingumoonu lõhkeseadeldiste hävitamisel;
- 2) kasutab kõrgendatud ohuga demineerimistöödel ettenähtud abi- ja erivahendeid; määrab sobiva EOD-UXO-taktika vastavalt likvideeritavale või leitud lahingumoonale; teeb leitud lahingumoonu või selle otsimisega seotud toimingud vastavalt kehtivatele seadustele; määrab kahjutustamise meetodi (inertimine, hävitamine, demonteerimine vm) vastavalt lahingumoonale; omab erioskusi käitumiseks kaasaegse lahingumoonaga;
- 3) analüüsib plahvatuskraatreid, et hinnata relvasüsteemi, kaliibrit ja laskesuunda, kasutades ettenähtud abivahendeid; otsustab edasised toimingud vastavalt miinide, lõhkemata lõhkekehade ja lõhkeseadeldiste omadustele ning hävitab need vastavalt leiu eripärale; teostab miinivälja, endise lahinguvälja või polügooni tehnilist ja mittetehnilist uuringut vastavalt IMAS-standarditele (International Mine Action Standards); täidab vajalikud dokumendid vastavalt IMAS ja IMSMA vm programmi nõuetele.

Teadmised:

- 1) laske- ja lahingumoonu liigid ja ehitus;
- 2) lõhkelaengute liigid, paigaldamine;
- 3) miiniväljade paigaldamise meetodid ja miiniväljade liigid;
- 4) demineerimisgrupi taktika lahingumoonu otsimisel.

Hindamismeetod(id): praktiline töö, test.

B.2.5 Plahvatusohtu tõrjumine

EKR tase 5

Tegevusnäitajad:

- 1) kahjutustab, hävitab või neutraliseerib lõhkeseadeldise vastavalt ohukategooriale; hindab ohukategooriat, lähtudes konkreetsest situatsioonist ja demineerimistööde ohutusjuhendist; erakorralistel juhtudel (lõhkeseadeldis inimesel, kõrge ohukategooriaga objektil vm) siseneb lõhkeseadeldisse käsitsi ja otsustab isikukaitsevahendite kasutamise või mittekasutamise;
- 2) määrab vajadusel ohuala raadiuse olenevalt ümbritsevast keskkonnast, oludest ja ohu tekitajast; vajaduse korral valib lahingumoonaohtu tõrjumiseks sobiva taktika, arvestades demineerimistööde ohutusjuhendit; identifitseerib leitud lahingumoonu ja kontrollib leiukoha vahetut ümbrust; määrab lõhkekeha ohukategooria ja sellest tulenevalt edasise tegevuse.; täidab ettenähtud aruandluse vastavalt demineerimisalastele seadustele; juhib lahingumoonast tuleneva ohu tõrjumisega seotud demineerimissündmust;

3) määrab ohuala raadiuse olenevalt ümbritsevast keskkonnast, oludest ja ohu tekitajast; identifitseerib CBRN-lahingumoonas markeeringu ja tehniliste põhjal ning valib vastavalt sellele ohu tõrjumiseks sobiva taktika; kahjutustab või neutraliseerib CBRN-lahingumoonas vastavalt kehtivatele seadustele; juhib lahingumoonast tuleneva CBRN-ohu tõrjumisega seotud demineerimistegevust.

Teadmised:

1) plahvatuste tüübid ja parameetrid.

Hindamismeetod(id): praktiline töö, test.

VALITAVAD KOMPETENTSID

Valitavatest kompetentsidest (B.2.6 – B.2.15) on võimalik valida vastava taseme kompetents kolmel tegevusalal: B.2.6 – B.2.8 Veealuste demineerimistööde tegemine, B.2.9 – B.2.11 Pommikoera kasutamine ning B.2.12 – B.2.15 CBRN-ohu tõrjumine. Märge valitava kompetentsi tõendamise kohta kantakse kutsetunnistusele.

B.2.6 Veealuste demineerimistööde tegemine EOD3	EKR tase 5
Tegevusnäitajad: 1) valmistab enne sukeldumist ette isikliku varustuse ja otsimisvarustuse; otsib lahingumoonas vee all vastavalt kehtivatele seadustele; kasutades sonarit, veealust miiniotsijat ja muud veealust erivarustust; kindlustab või julgestab vee all töötavat pommitehnikut lõhkeseadeldise otsimisel vastavalt kehtivatele seadustele; täidab tuukripäevikut vastavalt kehtivatele seadustele; 2) valmistab enne sukeldumist ette tuvastamisvarustuse; tuvastab lahingumoonas vee all vastavalt kehtivatele seadustele, kasutades veealust kaamerat ja muud veealust erivarustust; kindlustab või julgestab vee all töötavat pommitehnikut lõhkeseadeldise tuvastamisel vastavalt kehtivatele seadustele; täidab tuukripäevikut vastavalt kehtivatele seadustele; 3) valmistab enne sukeldumist ette pinnaletõstmise varustuse; tõstab lahingumoonas pinnale vastavalt kehtivatele seadustele, kasutades tõstekotti ja vintsimisseadet või muud varustust; täidab tuukripäevikut vastavalt kehtivatele seadustele; 4) valmistab enne sukeldumist ette isikliku ja meeskonna varustuse ning lõhkamisvahendid ja -laengud; kahjutustab lahingumoonas vee all vastavalt kehtivatele seadustele; täidab tuukripäevikut vastavalt kehtivatele seadustele. Teadmised 1) sukeldumise põhitõed; 2) surve mõju; 3) sukeldumisvarustuse valik; 4) sukeldumiste planeerimine; 5) veealune navigeerimine; 6) sukeldumine kompuutriga; 7) sukeldumine pimedas. Hindamismeetod(id): praktiline töö, test.	
B.2.7 Veealuste demineerimistööde tegemine EOD4	EKR tase 5
Tegevusnäitajad: 1) otsib lahingumoonas ja lõhkeseadeldisi vee all vastavalt kehtivatele seadustele, kasutades sonarit, veealust miiniotsijat ja muud veealust erivarustust; vastavalt kehtivatele seadustele juhib lahingumoonas ja lõhkeseadeldise veealusel otsimisel tuukritõid, täidab tuukripäevikut ja tuukriraamatut, kontrollib tuukrite isiklikku varustust ja meeskonna varustust, kontrollib enne tuukritõid sidevahendeid, märgistab enne sukeldumist sukeldumiskoha, määrab töötavad tuukrid ja julgestavad tuukrid ning annab loa riietumiseks; 2) tuvastab vee all lahingumoonas ja lõhkeseadeldise vastavalt kehtivatele seadustele, kasutades veealust kaamerat ja muud veealust erivarustust; vastavalt kehtivatele seadustele juhib lahingumoonas ja lõhkeseadeldise tuvastamisel tuukritõid, täidab tuukripäevikut ja tuukriraamatut, kontrollib tuukrite isiklikku varustust ja meeskonna varustust, kontrollib enne tuukritõid sidevahendeid, märgistab enne sukeldumist sukeldumiskoha, määrab töötavad tuukrid ja julgestavad tuukrid ning annab loa riietumiseks; 3) tõstab lahingumoonas ja lõhkeseadeldise pinnale vastavalt kehtivatele seadustele, kasutades tõstekotti ja vintsimisseadet või muud varustust; vastavalt kehtivatele seadustele juhib lahingumoonas ja lõhkeseadeldise pinnale tõstmisel tuukritõid, täidab tuukripäevikut ja tuukriraamatut, kontrollib tuukrite isikliku varustust ja meeskonna	

varustust, kontrollib enne tuukritöid sidevahendeid, märgistab enne sukeldumist sukeldumiskoha, määrab töötavad tuukrid ja julgestavad tuukrid ning annab loa riietumiseks; vastavalt töö eripärale, olukorrale ja taktikale määrab tõstemeetodi, määrab kindlaks lõhkekeha veepealse transpordi viisi ja teekonna ning lõhkekeha üleandmise koha; 4) kahjutustab lahingumooni ja lõhkeseadeldise vee all vastavalt kehtivatele seadustele, kasutades lõhkamisvahendeid ja -laenguid; juhivad tuukritöid vastavalt kehtivatele seadustele, täidab tuukripäevikut ja tuukriraamatut, kontrollib tuukrite isikliku varustust ja meeskonna varustust, kontrollib enne tuukritöid sidevahendeid, märgistab enne sukeldumist sukeldumiskoha, määrab nii töötavad kui ka julgestavad tuukrid ning annab loa riietumiseks.

Teadmised

- 1) sukeldumise põhitõed;
- 2) surve mõju;
- 3) sukeldumisvarustuse valik;
- 4) sukeldumiste planeerimine;
- 5) veealune navigeerimine;
- 6) sukeldumine kompuutriga;
- 7) sukeldumine pimedas.

Hindamismeetod (id): praktiline töö, test.

B.2.8 Veealuste demineerimistöõde instruktor

EKR tase 6

Tegevusnäitajad:

- 1) analüüsib lõhkekeha ja lõhkeseadeldise veealuse otsimise varasemat praktikat ja meeskonna tegevust korrektuuride tegemiseks; korraldab tuukrite treeninglaagreid vastavalt demineerimiskeskuse aastaplaanile; vajaduse korral täidab pommitehnika tööülesandeid;
- 2) analüüsib lõhkekeha ja lõhkeseadeldise veealuse tuvastamise varasemat praktikat ja meeskonna tegevust korrektuuride tegemiseks; korraldab tuukrite treeninglaagreid jm koolitusi vastavalt demineerimiskeskuse aastaplaanile; vajaduse korral täidab pommitehnika tööülesandeid;
- 3) juhivad veealuste demineerimistöõdega seotud demineerimistegevust; analüüsib lõhkekeha ja lõhkeseadeldise veealuse tuvastamise varasemat praktikat ja meeskonna tegevust korrektuuride tegemiseks; korraldab tuukrite treeninglaagreid jm koolitusi vastavalt demineerimiskeskuse aastaplaanile; vajaduse korral täidab pommitehnika tööülesandeid;
- 4) analüüsib lõhkekeha ja lõhkeseadeldise veealuse kahjutustamise varasemat praktikat ja meeskonna tegevust korrektuuride tegemiseks; korraldab tuukrite treeninglaagreid jm koolitusi vastavalt demineerimiskeskuse aastaplaanile; vajaduse korral täidab pommitehnika tööülesandeid.

Teadmised

- 1) sukeldumise põhitõed;
- 2) surve mõju;
- 3) sukeldumisvarustuse valik;
- 4) sukeldumiste planeerimine;
- 5) veealune navigeerimine;
- 6) sukeldumine kompuutriga;
- 7) sukeldumine pimedas.

Hindamismeetod (id): praktiline töö, test.

B.2.9 Pommikoera kasutamine EOD1

EKR tase 4

Tegevusnäitajad:

- 1) vastavalt kõrgema taseme demineerija juhendamisele tagab koerale igapäevase vajaliku liikumise, söötmise ja hoolduse;
- 2) õpetab välja ja treenib koera vastavalt kõrgema tasemega koerajahi juhendamisele;
- 3) täidab sündmuskohal demineerimisjuhi korraldusi; kasutab individuaalseid kaitsevahendeid (killuvest, kiiver jm) vastavalt kehtivatele seadustele.

Teadmised:

- 1) koerte koolitamise alused, instinktid, arenguetapid, meeled, õppimisprotsessid;
- 2) lõhkeainete ja lõhnamolekulide levik.

Hindamismeetod(id): praktiline töö, test.

B.2.10 Pommikoera kasutamine EOD3	EKR tase 5
Tegevusnäitajad: 1) tagab koerale igapäevase vajaliku liikumise, söötmise ja hoolduse; jälgib koera tervislikku seisundit ja teavitab kõrgema taseme demineerijat veterinaarprotseduuride tegemise vajadusest; 2) õpetab koera välja ja treenib teda vastavalt kõrgema tasemega koerajuhi juhendamisele; korraldab koerale individuaalseid treeninguid vastavalt koolitusplaanile; juhendab teisi koerajuhte koerte treenimisel; 3) kasutab vastava väljaõppega koera lõhkeaine tuvastamisel; koordineerib pommikoerte kasutamist sündmuskohal; täidab sündmuskohal demineerimistööde juhi korraldusi; kasutab individuaalseid kaitsevahendeid (killuvest, kiiver jm) vastavalt kehtivatele seadustele; vajaduse korral täidab sündmuskohal demineerimistööde juhi ülesandeid; teeb ettepanekuid vajalike koolituste korraldamiseks.	
Teadmised: 1) koerte koolitamise alused, instinktid, arenguetapid, meeled, õppimisprotsessid; 2) lõhkeainete ja lõhnamolekulide levik; 3) pommikoerte kasutamise võimalused ja otstarve pommiintsidentidele reageerimisel; 4) pommiülikonna kasutamine koera koolitusel ja väljakutsetel.	
Hindamismeetod(id): praktiline töö, test.	
B.2.11 Pommikoera kasutamise instruktor	EKR tase 6
Tegevusnäitajad: 1) tagab koerale igapäevase vajaliku liikumise, söötmise ja hoolduse; jälgib pommikoerte tervislikku seisundit ja koordineerib veterinaarprotseduuride tegemist; valib tööks sobilikud pommikoerad; korraldab pommikoerte varustamist vajaliku varustuse ja toiduga; hoiab end kursis koerte kasvatamise, hooldamise ja pidamise uuendustega ning juurutab neid teiste koerajuhtide seas; 2) vastavalt kehtivatele seadustele planeerib ja korraldab koerajuhtide koolitusi ning koerte treeninguid, koostab uusi või täiendab vanu õppematerjale; organiseerib koerte atesteerimist vastavalt demineerimiskeskuse aastaplaanile; hoiab end kursis eriala uute trendide ja meetodikatega ning rakendab neid koolituste korraldamisel; vajaduse korral täidab pommikoera treenimisel ja koolitamisel teiste tasemete demineerijate tööülesandeid; 3) täidab vajaduse korral sündmuskohal demineerimistööde juhi ülesandeid; kasutab individuaalseid kaitsevahendeid (killuvest, kiiver jm) vastavalt kehtivale seadusandlusele; kasutab vastava väljaõppega koera lõhkeaine tuvastamisel; koordineerib pommikoerte kasutamist sündmuskohal; analüüsib toimunud väljakutsete täitmist ja arvestab selle tulemusi koolitusplaanide tegemisel; osaleb pommikoerte kasutamise strateegiate ja taktikate väljatöötamisel vastavalt väljakutsete iseloomule.	
Teadmised: 1) koerte koolitamise alused, instinktid, arenguetapid, meeled, õppimisprotsessid; 2) lõhkeainete ja lõhnamolekulide levik; 3) pommikoerte kasutamise võimalused ja otstarve pommiintsidentidele reageerimisel; 4) pommiülikonna kasutamine koera koolitusel ja väljakutsetel.	
Hindamismeetod(id): praktiline töö, test.	
B.2.12 CBRN-ohu tõrjumine EOD2	EKR tase 4
Tegevusnäitajad: 1) piirab CBRN-ohuala, kasutades CBRN-keskkonda sukeldumise isikukaitsevahendeid vastavalt CBRN-keskkonda sukeldumise juhi korraldustele; 2) piirab CBRN-ohutunde tuvastamise juures ohuala, kasutades isikukaitsevahendeid vastavalt tegevuse juhi korraldustele; 3) piirab saaste neutraliseerimise/ärastamise juures ohuala, kasutades isikukaitsevahendeid vastavalt tegevuse juhi korraldustele.	
Teadmised: 1) ohtlike ainete klassifikatsioon; 2) keemilised ründaained; 3) bioloogilised ründaained; 4) ioniseeriv kiirgus; 5) CBRN-kaitsevahendid;	

6) saasteäristuse taktika.	
Hindamismeetod(id): praktiline töö, test.	
B.2.13 CBRN-ohu tõrjumine EOD3	EKR tase 5
Tegevusnäitajad: 1) valmistab ette CBRN-keskkonda sukeldumise vahendid ja varustuse vastavalt pommitehnika korraldustele; valmistab ette sündmuskoha luure vahendid ja juhib pommirobotit; abistab pommitehnikut sündmuskoha luure tegemisel vastavalt kehtivatele seadustele; 2) abistab pommitehnikut CBRN-ohu tuvastamisel ja tõrjumisel; valmistab ette CBRN-ohu tuvastamiseks ja tõrjumiseks ettenähtud varustuse ja mõõteriistad vastavalt kehtivatele seadustele; 3) juhib saasteäristuspunkti püstitamist, arvestades tuule suunda ja teisi keskkonnamõjusid (nt veekogude lähedus, temperatuur, sademed); vastutab CBRN-keskkonnas kasutatud varustuse ja tehnika puhastamise eest vastavalt kehtivatele seadustele.	
Teadmised: 1) ohtlike ainete klassifikatsioon; 2) keemilised ründaained; 3) bioloogilised ründaained; 4) ioniseeriv kiirgus; 5) CBRN-kaitsevahendid; 6) saasteäristuse taktika.	
Hindamismeetod(id): praktiline töö, test.	
B.2.14 CBRN-ohu tõrjumine EOD4	EKR tase 5
Tegevusnäitajad: 1) määrab isikukaitse vahendite kaitsetaseme ja ohuala raadiuse vastavalt sündmuskoha luure andmetele; juhib CBRN-keskkonda sukeldumise meeskonda vastavalt kehtivatele seadustele, kasutades CBRN-keskkonda sukeldumise varustust ja vahendeid (ülakond, hingamisaparaat jne); täidab vajaduse korral madalama tasemega demineerija ülesandeid; 2) tuvastab CBRN-ohu, kasutades kiirguse ja ründemürkide tuvastamise mõõteriistu; lähtuvalt tuvastatud ohust määrab neutraliseerimise viisi ja vahendid; kahjutustab või neutraliseerib CBRN-ohu allika vastavalt kehtivatele seadustele; täidab vajaduse korral madalama tasemega demineerija ülesandeid; 3) juhib saasteäristuspunkti tööd; vastutab saastejääkide kokkukogumise eest vastavalt kehtivatele seadustele; kontrollib CBRN-keskkonda sukeldunud meeskonna puhtust saasteäristuse järel; täidab vajaduse korral madalama tasemega demineerija ülesandeid.	
Teadmised: 1) ohtlike ainete klassifikatsioon; 2) keemilised ründaained; 3) bioloogilised ründaained; 4) ioniseeriv kiirgus; 5) CBRN-kaitsevahendid; 6) saasteäristuse taktika.	
Hindamismeetod(id): praktiline töö, test.	
B.2.15 CBRN-ohu tõrjumise instruktor	EKR tase 6
Tegevusnäitajad: 1) analüüsib CBRN-keskkonda sukeldumise varasemat praktikat ja meeskonna tegevust korrektuuride tegemiseks; hoiab ennast kursis CBRN-valdkonda puudutavate taktikate ja varustuse uuendustega ning korraldab vastavaid koolitusi; täidab vajaduse korral pommitehnika ülesandeid; 2) analüüsib CBRN-ohu tuvastamise ja tõrjumise varasemat praktikat ja meeskonna tegevust hilisemate korrektuuride tegemiseks; hoiab ennast kursis CBRN-ohu tuvastamise ja tõrjumise valdkonda puudutavate taktikate ja varustuse uuendustega ning korraldab vastavaid koolitusi; täidab vajaduse korral pommitehnika ülesandeid; 3) analüüsib saasteäristuse ja/või neutraliseerimise varasemat praktikat ja meeskonna tegevust korrektuuride tegemiseks; hoiab ennast kursis vastava valdkonna uuendustega ning korraldab koolitusi; täidab vajaduse korral pommitehnika ülesandeid.	
Teadmised:	

- 1) ohtlike ainete klassifikatsioon;
- 2) keemilised ründeained;
- 3) bioloogilised ründeained;
- 4) ioniseeriv kiirgus;
- 5) CBRN-kaitsevahendid;
- 6) saasteärahastuse taktika.

Hindamismeetod(id): praktiline töö, test.

KUTSET LÄBIVAD KOMPETENTSID

B.2.16 Pommitehnika (EOD4), tase 5 kutset läbiv kompetents	EKR tase 5
Tegevusnäitajad: 1) vastavalt kehtivatele seadustele transpordib lõhkematerjali ja tagab lõhkematerjali puutumatuses sündmus- ja/või hävituskohal; abistab demineerimisinspektori lõhkematerjali kasutamisel plahvatuse tõkestamiseks, lahingumoonu hävitamisel, päästetööl ohtliku aine leviku tõkestamisel ning demineerimisõppe korraldamisel; kontrollib lõhkematerjali enne kasutamist; kasutab isikukaitsevahendeid; määrab lõhkematerjali transportimise võimalikkuse, veoühikute arvu veokil või haagisel, autode pikivahe kolonnis, liikumiskiiruse, politsei ja kiirabi kaasamise; korraldab lõhkematerjali hoidmise sündmus- ja/või hävituskohal ning hoidlas vastavalt kehtivatele seadustele ning tagab lõhkematerjali säilimise ja ohutuse; valmistab erilaenguid ja lõhkeaineid; 2) annab kannatanu(te)le elupäästvat esmaabi vastavalt esmaabi andmise nõuetele; hindab turvaolukorda töökohal; juhendab kannatanu väljaviimist ohtlikult alalt; delegeerib esmaabiülesandeid; planeerib ja koordineerib kannatanu evakueerimist töökohalt raviasutusse; võtab ühendust raviasutuse või organisatsiooniga, kes on kohustatud abistama kannatanute paigutamisega sobivasse raviasutusse; 3) teeb alarmsõitu, arvestades kehtivaid seaduseid ja demineerimistööde eripära; 4) osaleb sündmusjärgsel analüüsil, kus väljendab sündmusega seotud emotsioone, sõnastab ja väljendab oma arusaama sündmusest, sõnastab oma tegevuse põhimõtted ja seostab neid sündmusel toimunuga, teeb ettepanekuid muudatusteks enda või meeskonna edaspidises tegevuses, teeb ettepanekuid saadud kogemuste edaspidiseks rakendamiseks; 5) kasutab oma töös arvutit tasemetel: AO1 – Infotehnoloogia põhimõisted ja infoühiskond, AO2 – Arvuti kasutamine ja failihaldus, AO3 – Tekstitöötlus, AO4 – Tabelitöötlus, AO5 – Andmebaasid, AO6 – Esitus, AO7 – Informatsioon ja kommunikatsioon (vt lisa 2 „Arvuti kasutamise oskuse kriteeriumid“); 6) kasutab oma töös eesti keelt tasemel C1 ning ühte võõrkeelt (soovitavalt inglise keelt) tasemel B2 (vt lisa 3 „Keeleoskuse hindamise skaala“).	
Teadmised: 1) juhtimise alused.	
Hindamismeetod (id): Läbivaid kompetentse hinnatakse integreeritult kõigi teiste kutsestandardis toodud kompetentside hindamise käigus.	

C-osa ÜLDTEAVE JA LISAD

C.1 Teave kutsestandardi koostamise ja kinnitamise kohta ning viide ametite klassifikaatorile	
1. Kutsestandardi tähis kutseregistris	18-03092012-04/1k
2. Kutsestandardi koostajad	Ando Piirsoo, Päästeameti demineerimiskeskus Arno Pugonen, Päästeameti demineerimiskeskus Margus Möldri, Sisekaitseakadeemia Reelika Ein, Päästeamet
3. Kutsestandardi kinnitaja	Õigus- ja Sisekaitse Kutsenõukogu
4. Kutsenõukogu otsuse number	7
5. Kutsenõukogu otsuse kuupäev	03.09.2012
6. Kutsestandard kehtib kuni	31.08.2017

7. Kutsestandardi versiooni number	1
8. Viide Ametite Klassifikaatorile (ISCO 08)	3359 Valitsuse haldusalade ametnikud, mujal liigitamata
9. Viide Euroopa kvalifikatsiooniraamistikule (EQF)	5
C.2 Kutsenimetus võõrkeeles	
Inglise keeles	EOD4 technician, level 5
C.3 Lisad	
Lisa 1 Tööosad ja tööülesanded	
Lisa 2 Arvuti kasutamise oskused	
Lisa 3 Keelte oskustasemete kirjeldused	